

BANSKÁ BYSTRICA, 02.09.2026

Čipkovaná sláva

Tradičné čipkárске umenie zo Španej Doliny dostáva novú podobu v podobe reprezentatívneho katalógu, ktorý mapuje bohaté zbierky špaňodolinskej čipky vo fondoch Stredoslovenského múzea. Vydanie publikácie je symbolicky prepojené so zápisom špaňodolinskej čipky do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska, čím sa potvrdzuje jej výnimočný význam nielen pre slovenskú identitu, ale aj celý pestrý európsky kultúrny priestor.

Stredoslovenské múzeum – kultúrna inštitúcia Banskobystrického samosprávneho kraja v spolupráci s obcou Špania Dolina pozýva na podujatie Čipkovaná sláva, ktoré bude spojené aj so slávnostným uvedením katalógu o špaňodolinskej čipke, 9. septembra o 16:00 h v Klopačke na Španej Doline. Prostredníctvom moderovanej besedy nahliadneme do sveta šikovných čipkárok, ktoré toto remeslo uchovávajú z generácie na generáciu.

„História paličkovania v Španej Doline siaha do druhej polovice 16. storočia. Do stredoslovenských banských miest v tom období prichádzali obyvatelia z nemeckých krajín, ktorí so sebou prinášali nové poznatky, zručnosti i kultúrne tradície. Medzi nimi bolo aj umenie paličkovania čipiek. Rok 2025 bol pre nás obdobím, keď sme spojili sily s obcou Špania Dolina a pripravili návrh na zápis unikátnej miestnej paličkovanej čipky do nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska, čo sa nám aj podarilo“, hovorí Jana Koltonová, etnologička Stredoslovenského múzea.

„V zbierkach Stredoslovenského múzea sa množstvo čipiek vo forme polotovarov, hotových výrobkov alebo čipiek, ktoré sú súčasťou ženského ľudového odevu, či bytového textilu. Povedali sme si, že by bolo dobré, keby túto krásu videli všetci, ktorí ju vnímajú ako bohatstvo. Katalóg preto ponúka komplexný pohľad na fenomén, ktorý sa v Španej Doline udržiava už stáročia. Čitateľom približuje nielen historické súvislosti a vývoj čipkárstva v baníckej obci, ale aj fotograficky zadokumentovanú časť zbierky paličkovanej čipky, spolu s kompletným súpisom, tak ako sme pri podobných odborných výstupoch zvyknutý“, opisuje katalóg Vladimíra Luptáková, vedecká tajomníčka Stredoslovenského múzea.

Špaňodolinská čipka nie je len estetickým artefaktom, ale živým dedičstvom – výsledkom trpezlivosti, zručnosti a generačnej pamäti. O celoživotnej tvorbe sa v besede s návštevníkmi podelí čipkárka Lila Wilhelmerová, Marianna Hančiariková a Zdenka Selecká.

„Zápis čipky do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva je významným krokom k jej ochrane a podpore. Zároveň prináša nové možnosti prezentácie a popularizácie tohto remesla doma i v zahraničí. Som rád, že sa nám v múzeu podarilo vydať obsažný a krásny katalóg. Ten bude slúžiť ako odborný aj vizuálne atraktívny sprievodca, ktorý prepája minulosť so súčasnosťou. Katalóg je zároveň tretím katalógom špeciálnej edície, ktorá v Stredoslovenskom múzeu úspešne vychádza a my ňou

verejnosti približujeme naše zbierky a zbierkotvornú činnosť, ktorá súvisí s kultúrnym, duchovným i prírodným bohatstvom nášho kraja... „, uzatvára Marcel Pecník, riaditeľ Stredoslovenského múzea.

Súčasťou podujatia Čipkovaná sláva budú ukážky paličkovania, stretnutie s čipkárkami a odborníkmi, ako aj diskusia o význame zachovávaní tradičných remesiel v dnešnej dobe a samozrejme uvedenie nového katalógu.

Mgr. Dana Kurtíková

PR manažér Stredoslovenského múzea

email: kurtikova@ssmuzeum.sk

mobil: +421 911 055 330.

tel.: +421 484 125 897